

če nastane socijalistična revolucija. Toda potem pridejo za njo gotovo veseli časi, kakor po strahovitej nevihti solnce tem ljubeznivejšje prisije na zopet jasno nebo! Človek ni zver, on reda, krščanskega reda, dolgo pogrešati ne more.

Jožef Virk.

(† 4. januarja 1880.)

J. S. Že prve dni novega leta, namreč 4. januarja, nam je nevmisljena smrt pokosila enega izmed najiskrenejših in najmarljivejših narodnjakov na Štajerskem. Omenjenega dne je namreč umrl v 70. letu svojega življenja Jožef Virk, župnik v Ločah in marljiv pisatelj in pesnik slovenski. Pokojni je bil blaga duša, za vse dobro vnet in do zadnjega izdihljeja neumorno delaven. Svoje govore še si je vedno pisal ali vsaj načrtal, in pesmic je v starih letih menda več zložil, kakor v svoji mladosti. Pred nekterimi leti smo z lastnimi očmi videli, kako lepo je imel vse svoje rokopise uredjene; samih pesmi je bilo okoli 20 zvezkov, in pri vsaki pesmici je bilo vestno zaznamovano, če je že kje tiskana in če je pri tiskani kaj spremenjeno. Vsiljeval se ni nikomur, ali če ga je kdo kaj poprosil, storil mu je gotovo; zlasti z govorom ali s kako pesmico je bil povsod pripravljen. Spominjamo se, da smo med rokopisi videli: „Govor na Žavskem taboru“, in na koncu pripis: „Ni bilo priložnosti, da bi ga bil govoril“. Pri kat. političnem društvu v Konjicah je bil Virk najzanesljivejši govornik; h godovanju sosednih duhovnikov je prinesel vsakokrat kako pesmico in skoro v vseh za narodno reč važniših okoliščinah je Virk s svojimi pesmicami spodbujal, tolažil ali razveseljeval. — Upamo, da bo nam kdo izmed njegovih prijateljev njegovo slavno življenje obširneje opisal, zlasti pa prosimo častite duhovnike, ki imajo pri njegovi zapuščini kaj opraviti, naj pazijo, da se njegovi rokopisi ne razmečejo in zapravijo, kakor se tolikokrat zgodi. Pokojnega zadujo pesmico dobil je menda „Slov. Gospodar“; kajti ko je 28. decembra poslal naročnino za sebe in nektare kmete, napisal je na nakaznici tudi sledečo čestitko za novo leto „Slov. Gospodarju“:

Po vsem sveti — v novem leti

Naj te krasi, — kratkočasi

Slave in ljubezni žar!

Srečno živi, — nevmorljivi

Moj slovenski Gospodar!

Ves Tvoj Jožef Virk m. p.

Ločki.

Gospodarske stvari.

Ne podirajmo samo lesov, ampak skrbimo tudi za njihov nasad.

II. Gozd daje človeku tudi veselje do življenja. Ako človek vidi, da mu njegovo upanje na ko-

nečni dobiček vedno bolj in bolj raste in gotovejšje prihaja, se mu v srcu tudi veselje do življenja budi in tako tudi življenje podaljša.

Skoraj vsaka kmetija ima nekoliko zemljišča, ki je prazno, neobdelano, nektera več, druga manj, nektera pa prav veliko. Taka zemljišča se morajo spremeniti v gozde. Toliko večje vrednosti boče potem celo posestvo. Kako izdatno more tako oče skrbeti za blagostanje svojega sina prihodnega posestnika očetove kmetije! Saj je človek prav za prav le najemnik ne lastnik tega ali onega posestva. Lastnik je le Bog, ki ga prej ali slej na račun od gospodarstva pokliče. Dolžen je toraj posestvo v boljšem stanu naslednikom zapustiti, kakor ga je prevzel.

V desetih do dvanajstih letih marsikteri drevesni nasad že dobiček prinaša. Zlasti so brezovi nasadi, ki v tem oziru prava čuda delajo, in sicer na zemljišču, na katerem morda nič drugega ne priraste, ko mah in resje. V dvajsetih letih prirastejo smrekovi nasadi že prav veliki in dajejo korist. Ravno tako tudi borovi. Med take hitro rastoče drevje se pa lahko brasti, javori itd. zapored zasajajo, ki potem tam, kjer je bila pred kratkimi leti še pusta goličava, prijetne drevesne griče delajo in gledavcu oko razveseljujejo. Bosa je, če nekteri kmetovavci trdijo, da se na popisani način ne da vrednost posestva, da, celega kraja povišati. Posestvo in kraj postane več vreden v očeh pametnih ljudi.

Kmet, ki ima toliko zemljišča, kolikor pri nas navadni kmeti, mora skrbeti, da posestvo v boljšem stanu naslednikom zapusti. Kdor za to ne skrbi, skoraj ni več vreden ko gruda zemlje, katero je s težavo obdeloval. Vsak posestnik mora gledati, da ne postane samo začetnik koristnih, ampak tudi lepih reči. Gozdi so pa nekaj zelo lepega. So razun pridelovanja žita, krompirja, koruze še mnoge druge reči, ktere spadajo v delokrog dolžnosti kmetovavčeve. Tudi njegovo delo ima više namene. Kraj, kterega smo pomagali z lastno roko, z lastnim trudom lepšati, nas povzdiguje nad vsakdanje težave in sitnosti. Domačija nam prihaja od dne do dne bolj ljuba. Ljubezen do domovine poganja tudi že tukaj svoje korenine, in človek postane domoljub, ker vidi, da se njegove koristi in koristi domovine stikajo.

Netopirji, pirožleki ali mračniki so koristne živali.

M. Netopirji tudi pirožleki ali mračniki niso posebno lepe živalice ali so tim koristnejše. Pogled teh živali se nam stуди pa tudi način, kako nekakošno tibotapno o mraku po zraku sem ter tje letaje, ni ravno kaj prijeten in za nje govoreč. Vendar pa je netopir proti ponočnim letajočim mrčesom to, kar je lastovka proti podnevnim. In če imamo lastovko za ljubo domačo ptičico, katero preganjati povsodi velja za velik greh in nespametno barbarstvo, tako bi to moralo tudi o netopirju veljati. Netopir je mesožerec in živi le o ži-

valih, ki po noči sem ter tje po zraku rojijo. Tem ne more nobena ptica, pa tudi nobena druga žival do živega, le netopir je za to ustvarjen, da jih preganja. In kakor ogrce, ki pod drnom podjedajo korenine rastlinam, le jedini krt more zatirati in preganjati, tako preganja netopir ponočne metulje, veše, kukce, katerih gosence toliko škode po drevju in rastlinstvu sploh delajo. Hrošči, oni silni škodljivci naših sadunosnih dreves, imajo o netopirjih hude sovražnike na svojih ponočnih zračnih potih. Ti so netopirjem prava slaščica. Ako pomislimo, koliko škodljivih sovražnikov ima polje in travnik, vrt in sadovnjak, tako moramo vsakega zaveznika biti veseli, kateri jih nam pomaga preganjati in zatirati. In jeden prvih takih dobrotljivih zaveznikov kmetovavčevih je netopir ali mračnik, toraj ga nečemo preganjati, še vabiti ga hočemo na naša posestva.

M. Kedar si kupuješ konja, bodi previden. Kdor si hoče kupiti konja, naj si ga ukaže vsakokrat pred seboj sem ter tje voditi potem pa tudi mirno pred seboj stati pustiti. Če predajavec konja noče stati pustiti, ampak če ga vedno goni, da to ali uno dobro lastnost, kakor pravi na konju pokaže, tako je to vedno sumljivo znamenje, da hoče s tem kako napako konjevo zakriti, ktera bi se pokazala, ko bi konj mirno stal. Zdrav konj stoji ravno po koncu in ne prestopa sem ter tje, kopita posaja ravno na zemljo in drži noge v naravni legi. Ako jedno nogo naprej tišči, ako na tla le s kopitnim robom stopa, ali jedno nogo od tal vzdiguje in ne opira cele teže telesne enakomerno na vse štiri noge, je to znamenje, da je ta noga kako tako oslabela ali kakošnokoli bolena. —

Sejmovi 12. januarja Planina, Nova cerkva; 14. januarja sv. Filip v kozjanskem okraji; 15. jan. Gradec; 17. jan. sv. Peter pri Radgoni, Petrovče, Kapela v brežiškem okraji, Tilmitsch; 19. jan. Mahrenberg.

Depisi.

Iz Maribora. (Naša čitalnica) je najstarejša na Slovenskem ter je uže 20 let zbirališče tukajšnjim slovenskim domoljubom. To ima ostati in želeti je, da pridobi čedalje več udov in tako zadostuje svojemu namenu od leta do leta bolje in uspešneje. Domoljubom nam je pomisliti, da sedaj, ko smo na kmetih narodno zavest toliko probudili, da je pri volitvah nemškutarija povsod propala, moramo prodirati v trge in mesta. Ta še moramo Slovencem pridobiti, na videz smelo podjetje, a vstrajno delovanje, složno postopanje in potrpežljivosti bo tudi tukaj zmagala. Nekateri trgi so uže naši n. pr. Mozirje, Vransko. Ne plašimo se torej, zbirajmo se, navduševljajmo se v čitalnicah! Pri zadnjem občnem zboru je prišlo pre-

cejšnje število čitalničarjev in so ugodno poročilo prejšnjega odbora z radostnim zadovoljstvom sprejeli. Tudi so večletnemu prejšnjemu predsedniku g. dr. Kačiču, ki se je v Celje preselil, izrekli jednoglasno in navdušeno zahvalo za veliko skrb in trud, ki je ga našej čitalnici na čast in korist več let blage volje žrtvoval. Bog ga živi mnoga leta, vrlega, zvestega narodnjaka! — V novi odbor bili so izvoljeni naslednji gospodje: dr. Ulrib, predsednik, dr. Pitamic, predsednikov namestnik, J. Škoflek, denarničar, J. Holobar, tajnik, dr. Dominkuš, dr. Srnec, dr. Ipavie in dr. Gregorčec, odborniki. Letošnji predpust napravi čitalnica naslednje veselice: I. 17. prosinca veliki ples, II. 1. svečana mali ples in III. 10. svečana ples v kostimah. Začetek vsakokrat ob 8. uri zvečer.

Iz grada Lemberg pri Dobrni. (Zvest prijatelj „Slov. Gospodarja“). Ta list sem si zopet naročil, ker sem uže mnogo let jemu znanec. Ko sem še na Sladkigori zabajal v tamošnjo učilnico, sem tebe „ljubi Gospodar“ na pašo jemal, kedar šole ni bilo, in si prizadeval prebrati te od besede do besede. Popolnem še te takrat nisem razumeval. Kot učence celjske normalke te pa nisem mogel v roke dobiti. K temu pripomogli so mi poznej vrli součenci na gimnaziji. Stopilo nas je namreč več skupaj; vsak je položil nekaj krajcarjev in smo naročili „Slov. Gospodarja“. Poznej mi je mila osoda odkazala drugo pot, drug stan. Preselil sem se v kmetijsko šolo v Gradec ter sem imel priložnost prebirati pokojni list: „Štajerski gospodar“ (prestavo nemškega „Landbote“), ali jegovih izrazov nisem umel. Moral sem zato marsiktero grenko požreti od predpostavljenih in součencev, ki so mi pravili: „to ste nam Slovenci, še ne razumevate ne, kar v svojem jeziku čitate“. Vsled tega sem se zopet na tebe, ljubljeni mi „Slov. Gospodar“ naročil, ker tvoje izraze sem popolnem poznal. Kot 18letnemu mladenču bila mi je sreča mila, da sem samostalno prevzel oskrbovanje velikega posestva dr. Langerjevega tukaj na gradu Lemberg, koje še zdaj oskrbljujem. Reklo se mi je v začetku, naj gledam posebno na vinarstvo. Okoli 6 let bo, odkar sem iz deželne kmetijske šole izstopil, in v teh letih mnogo gospodarskih skušenj preстал. Radovoljno eno drugo sedaj dragim čitateljem „Slov. Gospodarja“ ponudim, ako mi slavno uredništvo kaj prostora dovoli! [Blagorodni gospod! Vaše cenjeno pismo bilo nam je na veliko veselje in tolažbo, Bog nam daj takih vrlih korenjakov več. Predala „Slov. Gosp.“ so Vam odprta. Vsak članek gospodarskih strokovnjakov je bil in bode vselej hvaležno sprejet. Urednik]. Zaupajé, da bodo osemdesetnice boljše od sedemdesetnic, sklenem svoje pismo!

Davorin Zdošek, grajščinski oskrbnik.

Iz Brdic pri Dobrni. (Letina). Dovoli zopet preljubljeni „Slov. Gosp.“ mali prostorček priprostemu kmetskemu mladeniču, da naznani nekatere vrstice v listu, ki potuje po hribih in dolinah, kjer